

Από τη φροντίδα με επίκεντρο τον ασθενή στη φροντίδα με επίκεντρο το άτομο

Η φροντίδα υγείας με επίκεντρο τον ασθενή έχει καθιερωθεί ως το πρότυπο για την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών που σέβονται και ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις, τις ανάγκες και τις αξίες των ασθενών. Στην προσέγγιση αυτή, οι ασθενείς συμμετέχουν ενεργά στις αποφάσεις για τη φροντίδα τους και οι επαγγελματίες υγείας προσαρμόζουν το πλάνο φροντίδας υγείας βάσει των ατομικών αναγκών του ασθενούς. Αυτή η μέθοδος σχετίζεται με βελτιωμένα αποτελέσματα υγείας και με αυξημένα επίπεδα ικανοποίηση των ασθενών από τις υγειονομικές υπηρεσίες.¹

Ωστόσο, παρά τα θετικά αποτελέσματα της φροντίδας υγείας με επίκεντρο τον ασθενή, αυτή επικεντρώνεται κυρίως στην αντιμετώπιση των άμεσων ιατρονοσηλευτικών αναγκών και λιγότερο στις συνολικές ανάγκες του ατόμου. Η ανάγκη για μια πιο ολιστική προσέγγιση, που να θέτει στο επίκεντρο όχι μόνο τον ασθενή αλλά το άτομο ως σύνολο, έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη της φροντίδας υγείας με επίκεντρο τον άνθρωπο. Αυτή η προσέγγιση περιλαμβάνει την κατανόηση και την αναγνώριση των μοναδικών αναγκών, αξιών, προτιμήσεων και συνθηκών ζωής του ατόμου, αντιμετωπίζοντας όχι μόνο τις ιατρονοσηλευτικές αλλά και τις ψυχολογικές, κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες του.²

Τα οφέλη της φροντίδας υγείας με επίκεντρο το άτομο είναι πολλαπλά. Αυτή προάγει την ενεργή συμμετοχή του ατόμου στη φροντίδα του, δίνοντας έμφαση στην αυτονομία και την ενδυνάμωσή του. Επιπλέον, αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση των διαφορετικών πτυχών της ζωής του ατόμου και επιδιώκει να προσφέρει μια συνεχή και συνεκτική φροντίδα που να ανταποκρίνεται σε αυτές τις πτυχές. Αυτή η ολιστική προσέγγιση συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ατόμου, καθώς λαμβάνει υπόψη όλες τις διαστάσεις της υγείας τους.³⁻⁶

Η φροντίδα υγείας με επίκεντρο το άτομο μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορα περιβάλλοντα υγειονομικής περίθαλψης και να προσαρμοστεί ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ατόμου. Σε μελέτες που πραγματοποιήθηκαν σε δομές παροχής μακροχρόνιας φροντίδας, η προσέγγιση αυτή έχει δείξει ότι μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής και την ευημερία των ατόμων, ενώ παράλληλα μειώνει τα ποσοστά μη συνέχισης της θεραπείας και βελτιώνει τη συμμόρφωση με τις ιατρικές οδηγίες.⁷ Η φροντίδα υγείας με επίκεντρο το άτομο απαιτεί εξειδικευμένες δεξιότητες και ικανότητες από τους επαγγελματίες υγείας και την ύπαρξη ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος που προάγει την καινοτομία και την συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών υγείας διάφορων ειδικοτήτων.⁸

Είναι σαφές ότι η μετάβαση από τη φροντίδα υγείας με επίκεντρο τον ασθενή στη φροντίδα υγείας με επίκεντρο το άτομο απαιτεί αλλαγή στο τρόπο σκέψης των επαγγελματιών υγείας, καθώς και στο τρόπο με τον οποίο παρέχουν τη φροντίδα υγείας. Αυτή η μετάβαση προϋποθέτει την αναγνώριση της αξίας της ολιστικής προσέγγισης και την προσαρμογή των πρακτικών και πολιτικών υγείας ώστε να ανταποκρίνονται στις μοναδικές ανάγκες κάθε ατόμου. Μέσω της σωστής εφαρμογής, η φροντίδα υγείας με επίκεντρο το άτομο μπορεί να οδηγήσει σε ακόμη καλύτερα αποτελέσματα υγείας και ακόμη πιο αυξημένη ικανοποίηση των ατόμων από τις υγειονομικές υπηρεσίες.⁹

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Morgan S, Yoder LH. A Concept Analysis of Person-Centered Care. *J Holist Nurs*. 2012;30(1):6–15.
2. Starfield B. Is Patient-Centered Care the Same As Person-Focused Care? *Perm J*. 201;15(2):63–69.
3. Entwistle VA, Watt IS. Treating Patients as Persons: A Capabilities Approach to Support Delivery of Person-Centered Care. *Am J Bioeth*. 2013;13(8):29–39.
4. Dickinson JK, Cox C, Clements JN, DiNardo MM. Person-Centered Care: Are We Doing It? *ADCES in Practice*. 2021;9(6):34–37.
5. Ekman I, Swedberg K, Taft C, Lindseth A, Norberg A, Brink E, et al. Person-Centered Care — Ready for Prime Time. *Eur J Cardiovasc Nurs*. 2011;10(4):248–251.
6. English J. Training Doctors for Person-Centered Care. *Acad Med*. 2016 ;91(3):294.
7. Crandall LG, White DL, Schuldheis S, Talerico KA. Initiating person-centered care practices in long-term care facilities. *J Gerontol Nurs*. 2007;33(11):47–56.
8. Kirisci L, Hayes JM, Mezzich JE. Evaluation of Person-Centered Health Services. In: Mezzich JE, Botbol M, Christodoulou GN, Cloninger CR, Salloum IM, editors. *Person Centered Psychiatry* [Internet]. Cham: Springer International Publishing; 2016 [cited 2024 Jun 23]. p. 521–38. Available from: https://doi.org/10.1007/978-3-319-39724-5_38
9. De Maeseneer J, Van Weel C, Daeren L, Leyns C, Decat P, Boeckxstaens P, et al. From "patient" to "person" to "people": the need for integrated, people centered health care. *Int J Pers Cent Med*. 2012;2(3):601–614.

Χρήστος Τριανταφύλλου
Νοσηλευτής ΠΕ, MSCE, PhD (c),
Τμήμα Νοσηλευτικής,
Σχολή Επιστημών Υγείας,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών